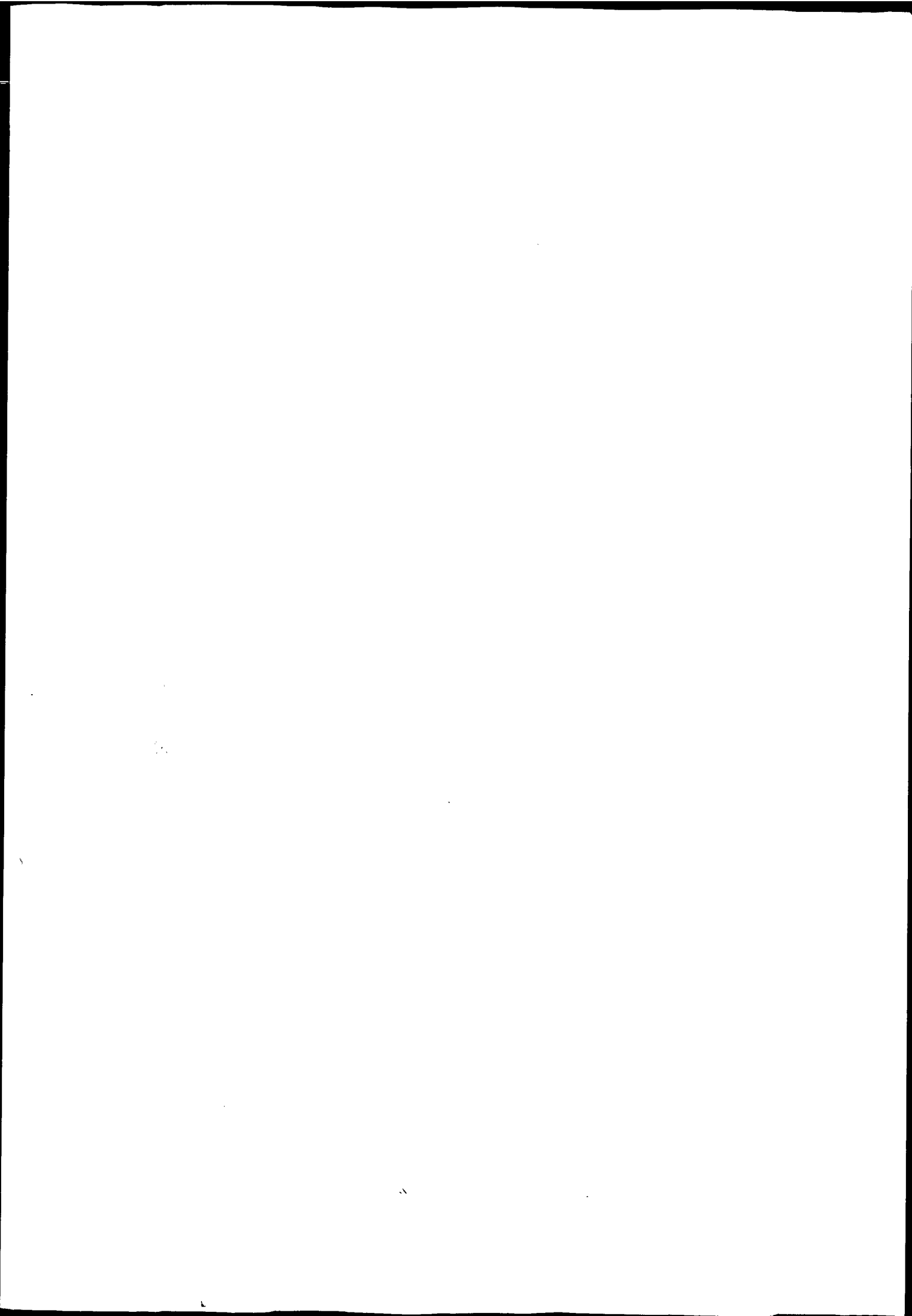

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

کتابخانه مرکزی دانشگاه امام صادق (ع)

شماره ثبت ۲۲۲
شماره ۴

دانشگاه امام صادق (علیه السلام)

دانشکده الهیات، معارف اسلامی و ارشاد

پایان نامه دوره کارشناسی ارشد الهیات (گرایش فقه و مبانی حقوق اسلامی) ۲۰ / ۱۱ / ۱۳۸۱

۲۰ / ۱۱ / ۱۳۸۱
رئیس هیأت مدیره
رئیس هیأت مدیره

ربای قرضی و معاوضی

با بررسی نقش کاهش ارزش پول (از دیدگاه فقهی)

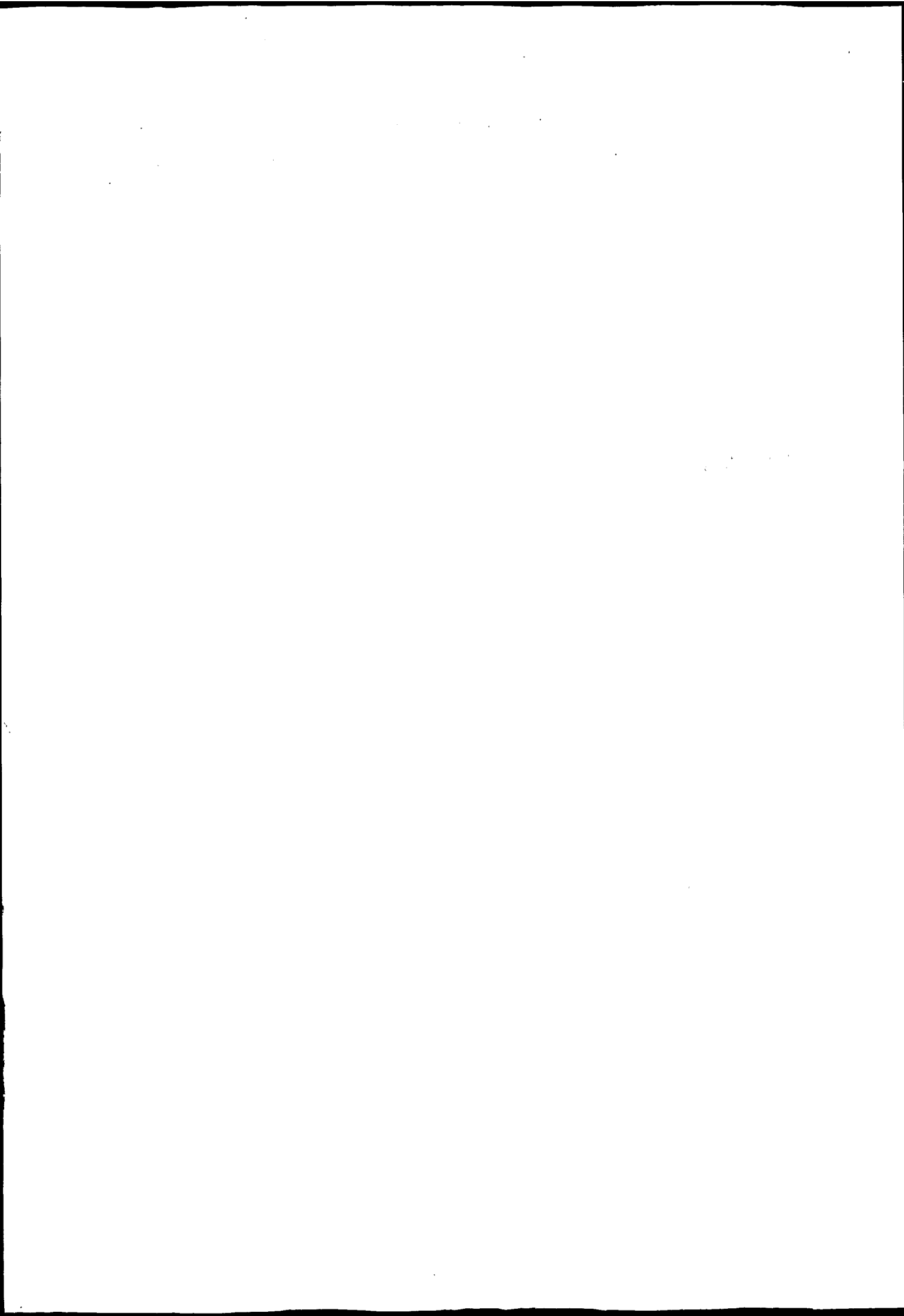
عباس قاسمی

استاد راهنما:

جناب آقای دکتر جواد سرخوش

زمستان ۱۳۸۰

۴۴۴۸۴

دانشگاه امام صادق (علیه السلام)

دانشکده الهیات، معارف اسلامی و ارشاد

پایان نامه دوره کارشناسی ارشد الهیات (گرایش فقه و مبانی حقوق اسلامی)

ربای قرضی و معاوضی با بررسی نقش کاهش ارزش پول (از دیدگاه فقهی)

عباس قاسمی

استاد راهنما:

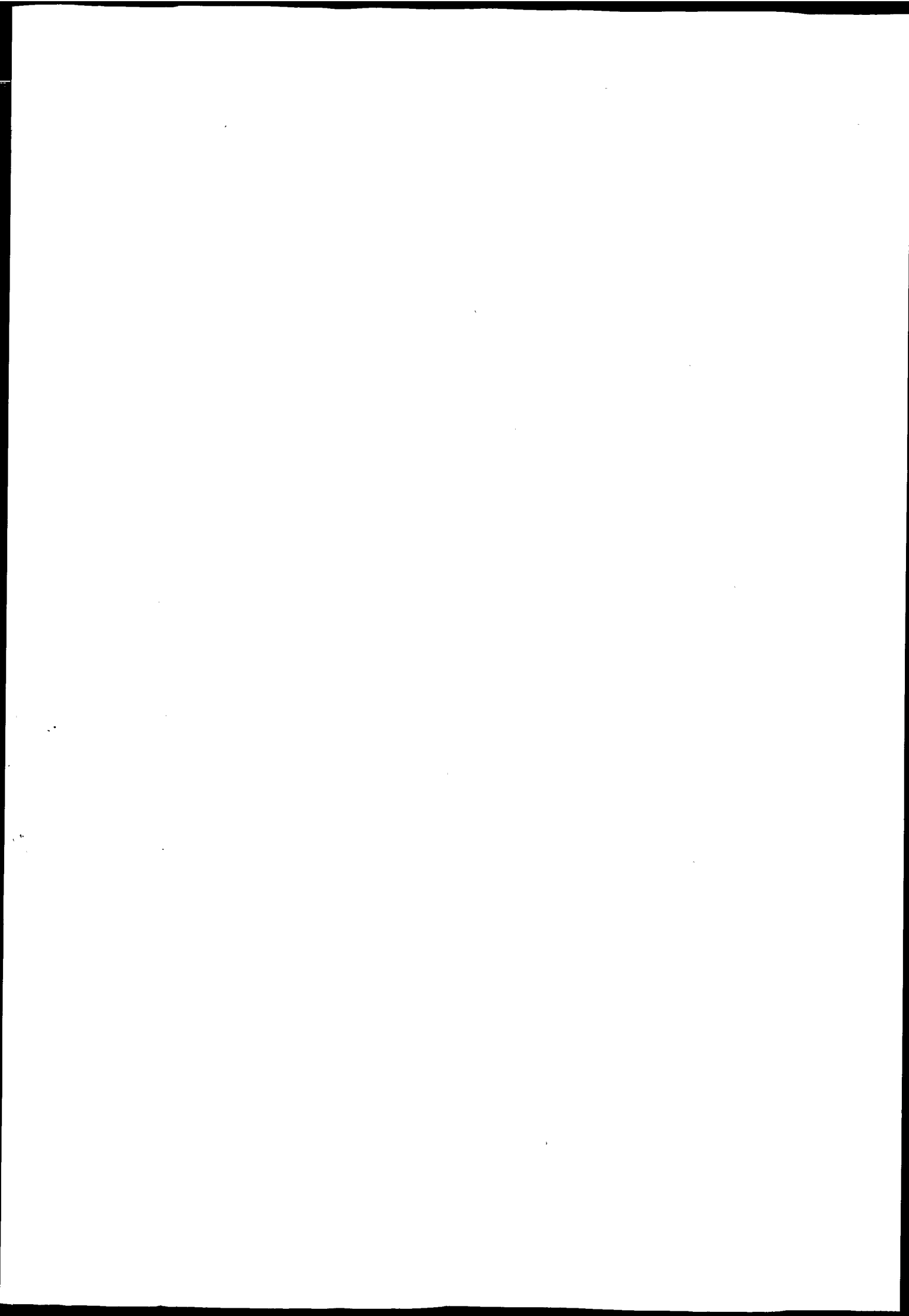
جناب آقای دکتر جواد سرخوش

استاد مشاور:

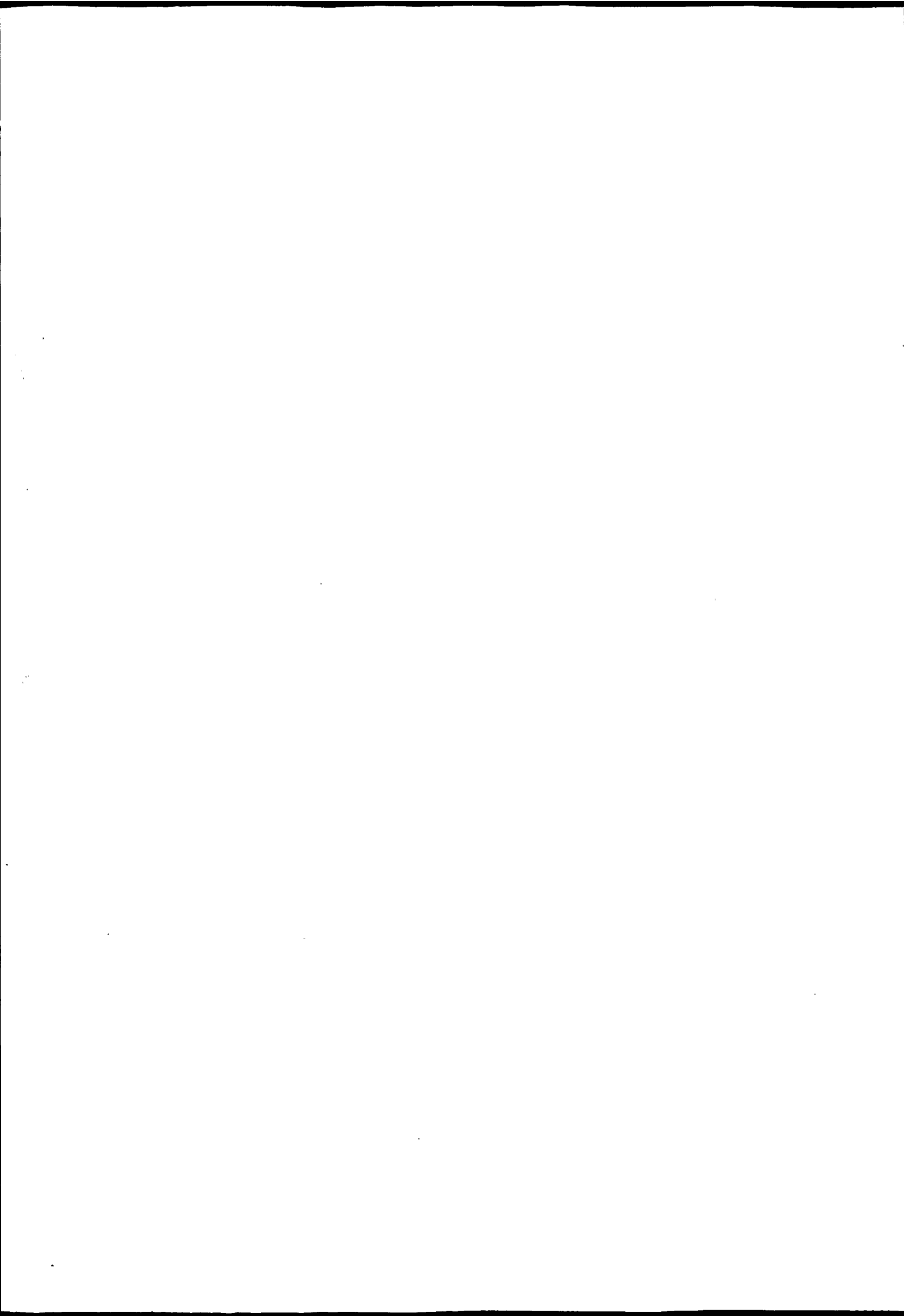
حجت الاسلام والمسلمین، غلامرضا مصباحی مقدم

زمستان ۱۳۸۰

رزان اظهارنظر در آذرماه ۱۳۸۰
تمت در تهران

کلیه حقوق اعم از چاپ و تکثیر، نسخه برداری،
ترجمه، اقتباس و... از این پایان نامه کارشناسی ارشد
برای دانشگاه امام صادق علیه السلام محفوظ است. نقل
مطالب با ذکر مأخذ بلامانع است.

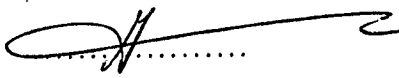
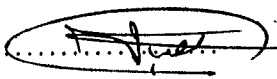
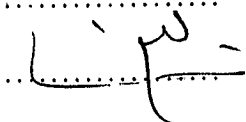
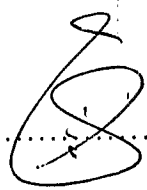

تأییدیه اعضای هیأت داوران حاضر در جلسه دفاع از پایان نامه کارشناسی ارشد

اعضای هیأت داوران نسخه نهایی پایان نامه آقای عباس قاسمی

تحت عنوان: ربای قرضی و معاوضی با بررسی نقش کاهش ارزش پول (از دیدگاه فقهی)

را از نظر شکل و محتوی بررسی نموده و پذیرش آنرا برای تکمیل درجه کارشناسی ارشد پیوسته پیشنهاد می کنند.

محل امضاء	رتبه علمی	نام و نام خانوادگی	اعضای هیأت داوران
	استادیار	آقای دکتر جواد سرخوش	(۱) استاد راهنما:
	استادیار	حجة الاسلام مصباحی مقدم	(۲) استاد مشاور:
.....	(۳) نماینده شورای
	استادیار	دکتر حسین هوشنگی	تحصیلات تکمیلی دانشکده:
	استادیار	حجة الاسلام رجحان	(۱) اساتید ناظر:
.....	(۲)

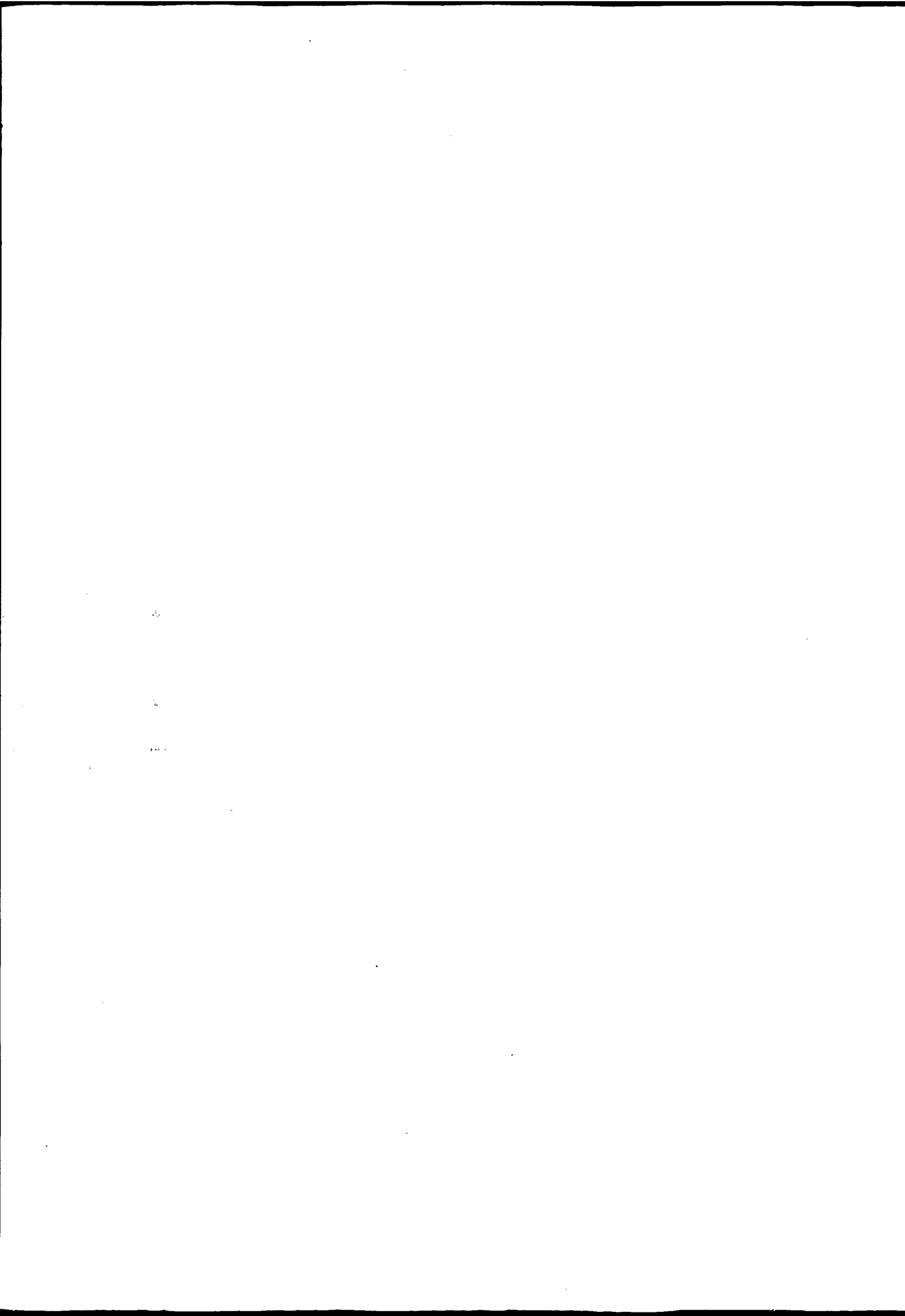
چکیده

بحث «ریا» از جمله مباحثی است که در کتاب و سنت به آن توجه زیادی شده است، و حرمت آن به ادله اربعه ثابت شده است، فقهای امامیه با توجه به تعریف ریا اخذ اضافه بر اصل را در عقد قرض و معاوضه ریا می‌دانند، لذا آنرا به دو نوع تقسیم کرده‌اند که عبارت است از الف: رباى قرضى، ب: رباى معاوضى.

در رباى قرضى آنچه که ملاک است، آن قرضى است که منجر به نفعى برای قرض دهنده باشد و در رباى معاوضى، که رباى جنس به جنس است، هر چیزى که منجر به زیادى شود، اعم از اینکه عین باشد یا منفعت ربا محسوب مى‌شود.

در دنیای معاصر که مسأله تورم و کاهش ارزش پول یکی از مسائل اساسی در روابط اقتصادی و قضایی و ... می‌باشد و با توجه به اینکه پول امروزی فاقد ارزش ذاتی می‌باشد نمی‌توان گفت، اخذ هر نوع اضافه‌ای ربا محسوب می‌شود. زیرا در این صورت مقرض همواره در معرض **میرور خسارت** قرار می‌گیرد و این مسأله با توجه به قاعده عم «لاضرر» مردود است. و اگر به این مسأله توجه کافی نشود ممکن است که ظلم و اجحافی بر مقرض وارد شود که این ظلم با توجه به یکی از حکمتهای حرمت ربا که «لا تظلمون و لا تظلمون» است منافات دارد، مضافاً با اینکه در روایت نبوی هر نوع زیادى لزوماً منجر به ربا نمی‌شود. بلکه زیادى که درپردارنده منفعتى باشد ربا محسوب مى‌شود، لذا اخذ اضافه در پول امروزی در حد کارشناسی شده و مطابق با نرخ تورم تخصصاً از موضوع ربا خارج است.

واژگان کلیدی: ربا، رباى قرضى، رباى معاوضى، ماهیت پول، کاهش ارزش پول

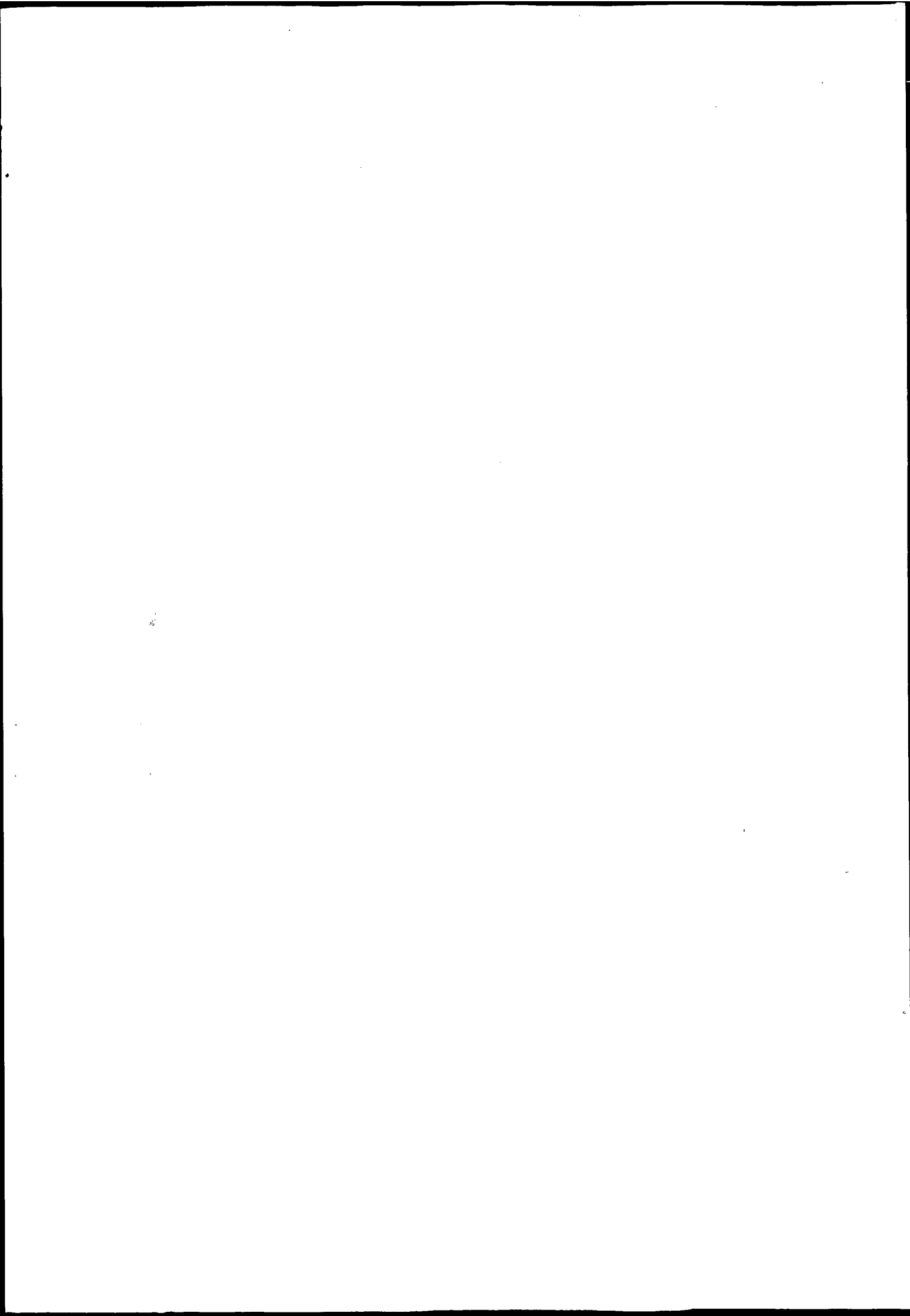
الخلاصة

فقهاء الامامية مع الاخذ بعين النظر تعريف الربا بأنه اخذ الاضافة على اصل العقد فى عقد القرض والمعاوضه ولذلك قسموا الربا الى نوعين هما: ألف: الربا القرض ب: الربا المعاوضي. ففي الربا القرضي الملاك هو القرض نفسه الذي ينتهى بمنفعة للمقرض . وفي الربا المعاوضي والربا فيه جنس بجنس كل شئى ينتهى الى زياده اعم من العين والمنفعة يُعد ربا.

فى الوقت الحالى و فى العالم المعاصر نشاهد بأن ارتفاع الأسعار و هبوطه سعر (العملة) هما من المسائل الجوهرية فى العلاقات الاقتصادية والقضائية.

و مع الأخذ بعين النظر أن (العملة) فاقدته للقيمة الذاتية لذا لا يمكن القول بأن كل نوع اضافة تعدّ ربا و ذلك لأنه فى هذه الحالة يتعرض المعترض للخسارة والضرر و هذه المسألة مردودة بالاسناد الى القاعدة العامة (لا ضرر ولا ضرار) و اذا لم يتم الامعان والاقه فى هذه المسألة بشكل كافى يمكن أن يتعرض المعترض للظلم الاجحاف و هذا الظلم و مع اذاخذ بعين النظر احدى حكومات تحريم الربا/ لا تظلمون و لا تُظلمون/ يكون الظلم هنا منافياً. بالاضافه الى هذان فى الروايه ليس باللزوم أن يكون كل نوع زياده ربا بل ان الزياده الشاملة للنفع تعد ربا و لذا اخذ /الاضافه فى العملة (النقد) الوقت الحالى و فى الحد المتعارف والمتداول والمطابق لميزان ارتفاع الأسعار يكون تخصصاً خارجاً عن موضوع الربا الكلمات الأساسية:

الربا - الربا القرضي - الربا الماوضي - ماهية النقد (العملة) - هبوط سعر العملة (النقد)

سپاس و تقدیر

به پایان آمدن این تحقیق مرهون زحمات، تلاشها و بذل عنایت اساتید بزرگوار و ارجمند جناب آقای دکتر جواد سرخوش که راهنمایی این تحقیق را تقبل فرمودند و استاد مشاور جناب آقای حجة الاسلام والمسلمین مصباحی مقدم و استاد داور جناب آقای حجة الاسلام والمسلمین رجحان می باشد. بنابراین بر خود فرض و لازم می دانم از زحمات این عزیزان و کلیه بزرگوارانی که در راستای تحصیل اینجانب زحمت کشیده اند، صادقانه و صمیمانه تشکر و قدردانی نموده و توفیق روزافزون این بزرگواران را از حضرت باری تعالی مسالت نمایم.

عباس قاسمی

زمستان ۱۳۸۰